

УСТАВНИ СУД
БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА БР. 15
11000 БЕОГРАД

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ

На основу члана 168. Устава РС, на основу члана 50., члана 51. Закона о уставном суду РС, у својству иницијатора достављам предметну иницијативу за оцену уставности и законитости.

ИНИЦИЈАТОР: СИНДИКАТ ЗДРАВСТВА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ СЛОГА, Ул. Македонска бр. 22/3, Београд, кога заступа председник Предраг Ђурић из Крагујевац, ул. Стариње Новака бр.28, јмбг 0512978720014, тел. бр. 064 84 17 900.

АКТ ПРОТИВ КОГА СЕ ПОДНОСИ ИНИЦИЈАТИВА: ПОСЕБНИ КОЛЕКТИВНИ УГОВОР за Здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајна ијединица локалне самоуправе, одредбе члана 128. и члана 129., који је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 1/2015 од 6.1.2015. године, а ступио је на снагу 14.1.2015., потписан од стране: за Владу министар здравља, асс. др Златибор Лончар, с.р.Синдикат запослених у здравству и социјалној заштити Србије председник, др Зоран Савић, с.р.Грански синдикат здравства и социјалне заштите "Независност" председник,Зоран Илић, с.р.Синдикат лекара и фармацеута Србије председник.

ОДРЕДБА УСТАВА У ОДНОСУ НА КОЈУ СЕ ОСПОРАВА УСТАВНОСТ
Одредба члана 21. Забрана дискриминације, прописана Уставом РС

ОДРЕДБА ЗАКОНА У ОДНОСУ НА КОЈУ СЕ ОСПОРАВА ЗАКОНИТОСТ
Одредбе члана 18. и члана 20. Закона о раду

Предметним колективним уговором, одредбама члана 128. и члана 129. Прописано је:

"Члан 128.

- (1) Овлашћени представник репрезентативног синдиката има право на плаћено одсуство ради обављања синдикалне функције, и то:
- 1) на 40 плаћених часова рада месечно ако синдикат има најмање 200 чланова и по 1 сат месечно за сваких следећих 100 чланова;
 - 2) на сразмерно мање плаћених часова ако синдикат има мање од 200 чланова.
- (2) Избрани, односно именовани представник репрезентативног синдиката у вишим органима и телима и то: председник, односно повереник окружног, односно

регионалног, односно градског, покрајинског и републичког репрезентативног органа синдиката има право на најмање 60 плаћених сати рада месечно за рад у синдикату.

(3) Број часова рада из става 2. овог члана увећава се сразмерно броју чланова синдиката (један сат на 500 чланова) на округу - граду, односно региону, покрајини и Републици.

(4) Колективним уговором код послодавца или споразумом послодавца и синдиката утврђује се број овлашћених представника синдиката који имају право на плаћено одсуство, сразмерно броју чланова, у складу са критеријумима.

(5) Ако колективни уговор или споразум није закључен, председник подружнице и члан органа синдиката имају право на 50% плаћених сати из става (1) овог члана.

Члан 129.

(1) Послодавац је дужан да овлашћеном представнику репрезентативног синдиката у установи, који припада репрезентативном синдикату у делатности здравствене заштите становништва у Републици Србији, исплаћује увећану месечну плату у висини три основице за обрачун и исплату плате запослених у здравству и то:

- 1) председнику, односно поверенику репрезентативног синдиката у здравственој установи;
- 2) председнику, односно поверенику окружног, односно регионалног, градског, покрајинског и републичког органа синдиката, репрезентативног на нивоу Републике, у области здравства.”

ДОКАЗ:

- Препис оспореног акта

Из цитираних одредаба произилази да представници синдиката, који по својој природи нису репрезентативни, немају право на плаћено одсуство ради обављања синдикалне функције, као и на увећану месечну плату у висини три основице за обрачун и исплату плате запослених у здравству.

На тај начин долази до подвајања и давање различитих права лицима која обављају исту, односно истоврсну функцију, као и природу синдикалног посла.

Одредбом члана 21. Устава РС, која регулише забрану дискриминације прописано је:

“Пред Уставом и законом сви су једнаки.

Свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације.

Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Не сматрају се дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима.”

Одредбом члана 18. Закона о раду прописано је:

“Забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство.”

Одредбом члана 20. Закона о раду прописано је:

“Дискриминација из члана 18. овог закона забрањена је у односу на:

- 1) услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла;
- 2) услове рада и сва права из радног односа;
- 3) образовање, оспособљавање и усавршавање;
- 4) напредовање на посту;
- 5) отказ уговора о раду.

Одредбе уговора о раду којима се утврђује дискриминација по неком од основа из члана 18. овог закона ништаве су.”

Из наведених одредаба Устава јасно се може утврдити да се донетим Посебним колективним уговором директно дискримишу права лица која су представници синдиката на које се Посебни колективни уговор односи, а који нису стекли својство репрезентативног синдиката. Недвосмислено се може закључити да је у питању чиста дискриминација. Такође треба имати у виду да иако нису потписници наведеног акта, наведени Посебни колективни уговор се примењује на сва лица и све синдикате који су регистровани и постоје код здравствених установа, а да им је на тај начин ускраћено право на накнаду за свој рад као представника синдиката.

Уставни суд би поништавањем спорних и недозвољених одредби Посебног колективног уговора, пружио једнаку позицију и право на равноправно заступање синдиката на тај начин што би се уз накнаду за рад свим представницима свих синдиката, било они репрезентативни или не, постигло квалитетније, објективније и свеобухватније поступање и залагање представника синдиката за права радника и чланова које заступају. У супротном, само ће репрезентативни синдикати имати адекватно заступање, што ће довести све друге синдикате и њихове чланове у дискриминаторски и неравноправан положај, а што се овом Иницијативом жели указати.

Овом Иницијативом се посебно указује на право на рад које је индиректно повређено одредбама Посебног колективног уговора, и то на тај начин што се на одређени начин онемогућавају представници нерепрезентативних синдиката да обављају свој рад односно да обављају адекватан и квалитетан рад у области синдикалне делатности, јер је ускраћено право на накнаду а све на основу Посебног колективног уговора.

На основу наведеног извршена је дискриминација према подносиоцу уставне жалбе, као и према другим синдикатима и синдикалним удружењима која су исте природе, односно нису репрезентативни. Поред наведеног оспореним одредбама колективног уговора повређене су цитиране одредбе Закона о раду, па је неопходно да оспорене одредбе буду уклоњене из правног поретка.

Сматрамо да је неопходно променити оспорене одредбе и омогућити и представницима синдиката, који по својој природи нису репрезентативни, право на увећану зараду, као и право на плаћено одсуство, као и сва друга пратећа права, која су тренитно поверена искључиво представницима репрезентативних синдиката.

Предлажемо да суд након спроведеног поступка сходно одредбама члана 45. тачка 5. и члана 46. тачка 5. Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда, донесе следећу:

ОДЛУКУ

УТВРЂУЈЕ СЕ да одредбе члана 128. и члана 129. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајна и јединица локалне самоуправе, који је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 1/2015 од 6.1.2015. године, нису у сагласности са Уставом и законом.

Сагласно одредби члана 168. став 3. Устава, даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Сл. гласнику РС", престају да важе одредбе члана 128. и члана 129. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајна и јединица локалне самоуправе, који је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 1/2015 од 6.1.2015. године

Због могућности наступања неотколоњивих штетних последица, на основу одредбе члана 56. Закона о уставном суду, предлажемо да након спроведеног поступка донесе следеће:

РЕШЕЊЕ

ОБУСТАВЉАЈУ СЕ све исплате предвиђене чланом 128. и 129. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајна и јединица локалне самоуправе, који је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 1/2015 од 6.1.2015. године, и по основу појединачних аката, овлашћеним представницима репрезентативних синдиката по основу плаћеног одсуства ради обављања синдикалне функције, као и исплате увећане месечне плате у висини три основице за обрачун исплата плате запослених у здравству, до коначне одлуке Уставног суда у складу са овом Иницијативом.

ИНИЦИЈАТОР

СИНДИКАТ ЗДРАВСТВА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ СЛОГА

Председник Предраг Ђурић